

Handlingsdel – Kommunedelplan landbruk for Nittedal kommune

4.1 HOVEDMÅLSETTING FOR MATPRODUKSJON

Øke matproduksjonen i Nittedal i takt med befolkningsveksten.

Delmål 4.1.1: Sikre et sterkt jordvern					
ID	Navn på tiltak	Kort beskrivelse	Ansvarlig enhet	Kostnad	Når
I	Utøve sterkt jordvern	Praktisere strengt jordvern. Unngå omdisponering av jordbruksarealer og fradeling av landbrukseiendommer.	Plan og bygg + Landbrukskontor	Arbeidstid	Løpende
II	Erstatningsareal ved omregulering	Ved omregulering fra landbruk til et annet formål skal vurderes mulighet til å kunne etablere erstatningsareal for dyrket areal som går ut av drift eller forbedre dårligere arealer slik at den potensielle matproduksjonen øker tilsvarende produksjonsgrunnlaget for det tapte arealet.	Plan + Landbrukskontor	Arbeidstid	Løpende
III	Sikre jordbruksarealer til framtidig matproduksjon	Sikre jordbruksarealer til matproduksjon gjennom kommuneplanen. Gjennomføre en kartlegging av jordbruksarealer for å se på muligheter for nydyrking til økt matproduksjon på lengre sikt (jf. KST- vedtak i sak 121/17)	Landbrukskontor + Plan og bygg	Prosjekt	2019
IV	Veileder om håndtering av matjord	Utarbeide en veileder om håndtering av matjord i plansaker.	Landbrukskontor i samarbeid med Plan og bygg	Prosjekt	2019

Delmål 4.1.2: Øke kompetansen og interessen for landbruket					
ID	Navn på tiltak	Kort beskrivelse	Ansvarlig enhet	Kostnad	Når
I	Landbruk i skolen	Utvikle et pilotprosjekt med utdanningssektor og landbrukskontoret, om kunnskap om dyrking og matproduksjon. Tilbud til skoler i nærhet (gangavstand) til gård.	Landbrukskontor i samarbeid med oppvekst og utdanning	Prosjekt	2020
II	Utdanningsvalg	Vurdere mulighet for jobbskygging og utplassering av elever i ungdomsskolen.	Landbrukskontor i samarbeid med oppvekst og utdanning	Arbeidstid	Løpende

Delmål 4.1.3: Gjøre jordbruksarealene mer produktive					
ID	Navn på tiltak	Kort beskrivelse	Ansvarlig enhet	Kostnad	Når
I	På vakt mot gjengroing	Sikre at leid og eid jordbruksareal holdes i hevd ved å følge opp driveplikten. Starte med oppfølging av kommunens jordbruksarealer.	Landbrukskontoret og Eiendomsforetak	Arbeidstid	Løpende
II	Bedre drenering av jordbruksarealer	Gjennom veiledning, formidling av ny kunnskap og oppfordring til å søke tilskudd øke innsatsen på dreneringstiltak.	Landbrukskontoret	Arbeidstid	Løpende
III	Gjerde ut beitedyr fra Romeriksåsene	Prosjekt om «no fence» gjerde på Romeriksåsene.	Landbrukskontoret + nabokommuner til Nittedal	Prosjekt	2020 - 2022

4.2 HOVEDMÅLSETTING FOR NÆRINGSUTVIKLING I LANDBRUKET

Flere nye landbruksbaserte næringer på gårdene i Nittedal.

4.2.1 Småskala matproduksjon og turisme

Delmål 4.2.1: Kommunen skal stimulere verdiskaping i landbruket og landbruksbaserte næringer

ID	Navn på tiltak	Kort beskrivelse	Ansvarlig enhet	Kostnad	Når
I	Strategi- og handlingsplanarbeid for næringsutvikling i og ved landbruket	Inkludere landbruket i sitt strategiske arbeid med næringsutvikling og gründervirksomhet i Nittedal. Kommunen skal ta initiativ til at lokal matproduksjon og turisme legges inn i næringsstrategien for Nedre Romerike.	Landbrukskontoret + Regional næringsstrategi + Næringsssjef (SNR)	Arbeidstid	Løpende
II	Veiledning om næringsutvikling i landbruk og tilleggsnæringer	Informere og veilede i veien fra idé til produkt, mht. støtteordninger og egnede rådgivningsorgan.	Landbrukskontoret + Etablerertjenester	Arbeidstid	Løpende
III	Åpent kulturlandskap	Stimulere til åpning av landskapet ved hjelp av kulturlandskapstiltak via eksisterende tilskuddsordninger.	Landbrukskontoret	Arbeidstid	Løpende
IV	Natur- og kulturminneverdier som en del av næringsutviklingen	Ivareta natur- og kulturminneverdier, herunder kulturlandskapet, ravinene og skogsområdene, som en del av grunnlaget for næringsutvikling for landbruk og reiseliv.	Landbrukskontoret + Plan- og bygg, næringsssjef + miljøvernrådgiver + kultursjef	Prosjekt	Løpende

4.2.2 Landbruket som en produsent av sosiale og medmenneskelige verdier

Delmål 4.2.2: Kommunen skal bidra til partnerskap mellom landbruket, kultursektoren, helse- og sosialsektoren og oppvekst- og utdanningssektoren for å utvikle hensiktsmessige arenaer for hele befolkningen.

ID	Navn på tiltak	Kort beskrivelse	Ansvarlig enhet	Kostnad	Når
I	Inn på tunet gårder	Videreutvikling av eksisterende inn på tunet tilbud i kommunen. (psykisk helse, rus og demens)	Landbrukskontor i samarbeid med kultur + helse og velferd	Prosjekt	2020
II	Kunnskap om matdyrking i skolen	Utvikle et pilotprosjekt med utdanningssektor og landbrukskontoret, om kunnskap om dyrking og matproduksjon. Tilbud til skoler i nærhet (gangavstand) til gård.	Landbrukskontor i samarbeid med oppvekst og utdanning	Prosjekt	2022

4.2.3 Urbant landbruk

Delmål 4.2.3: Kommunen skal informere og legge til rette for urbant landbruk

ID	Navn på tiltak	Kort beskrivelse	Ansvarlig enhet	Kostnad	Når
I	Veiledning og formidling av kunnskap om urbant landbruk	Bidra aktivt med kunnskap om urbant og bynært landbruk, for kommunen, grunneiere og øvrige befolkning som ønsker å ta initiativ til andelslandbruk, parsellhager eller andre former for hagebruk. Informasjon på nett.	Landbrukskontoret	Arbeidstid	Løpende
II	Kartlegging av arealer til urbant landbruk	Kartlegge arealer som er egnet til urbant landbruk, inkludert egnede dyrkingsarealer i gåavstand fra alle skoler.	Landbrukskontoret + Plan og bygg + Eiendomsforetak	Arbeidstid	Løpende

III	Vurdere urbant landbruk i planlegging	Vurdere muligheter for urbant landbruk og takhager i utbyggingsprosjekter.	Plan og bygg	Arbeidstid	Løpende
IV	Skolehager i nye skoler	Vurdere om det kan settes av dyrkingsarealer ved prosjektering av nye skoler og barnehager.	Plan og bygg + Oppvekst og utdanning + Eiendomsforetaket	Arbeidstid	Løpende
V	Øke andel nyttevekster i offentlige anlegg	Tilplante mer med spiselige og pollinatorvennlige planter, ett- og flerårige, bærbusker og frukttrær (jf. Trondheim kommune)	Eiendomsforetaket + Plan	Arbeidstid	Fra 2022

4.3 HOVEDMÅLSETTING FOR KULTURLANDSKAP OG KULTURMINNER

Åpent kulturlandskap for friluftsliv og naturopplevelser

Kommunen skal ha et levende og åpent kulturlandskap og skal ivareta natur- og kulturminneverdiene i landbruket.					
ID	Navn på tiltak	Kort beskrivelse	Ansvarlig enhet	Kostnad	Når
I	Økt skjøtsel	Ivareta kulturlandskapet i Nittedal ved å stimulere til skjøtsel av jordbrukets kulturlandskap med beiting, slått og rydding av kratt, gjennom eksisterende tilskuddsordninger.	Landbrukskontoret	Arbeidstid + SMIL-tilskudd	Løpende
II	Støtte til frivillige	Vurdere støtte til frivillig arbeid for skjøtsel ¹ av kulturminner i skog- og jordbrukslandskapet.	Eiendomsforetaket + Kultur + Landbrukskontoret	Arbeidstid + kommunalt tilskudd	Løpende
III	Kommuneplanbestemmelser om masseinntak i LNF	Vurdere bestemmelser i kommuneplanen om krav til detaljplaner for masseinntak i LNF – områder.	Landbrukskontoret + Plan og bygg	Arbeidstid	Løpende
IV	Info om tiltak i LNF - område	Tilby informasjonstiltak om ulempene med oppfylling og forsøpling på landbrukseiendommer og risiko for kvikkleira.	Landbrukskontoret	Arbeidstid	Løpende
V	Retningslinjer for tiltak på landbruksbygninger	Utarbeide retningslinjer om tiltak på landbruksbygninger.	Landbrukskontoret + Plan og bygg	Arbeidstid	2021
VI	Bekjempelse av fremmede arter	Veilede og gi råd om bekjempelse av fremmede og skadeliggjørende arter.	Miljørådgiver	Arbeidstid	Løpende

¹ Bl.a. rydding, beiting, skilting og merking.

4.4 HOVEDMÅLSETTING FOR FORURENSNING, KLIMA OG FORNYBAR ENERGI

Stimulere til effektive forurensningstiltak for rene vassdrag og redusere utslipp av klimagasser

4.4.1 Landbruk og vannforurensning

Delmål 4.4.1: Vannkvaliteten i vassdragene skal ligge innenfor tilstandsklassen I og II – jf. EUs vanddirektiv.

ID	Navn på tiltak	Kort beskrivelse	Ansvarlig enhet	Kostnad	Når
I	Fond for fangdammer	Videreføre fangdamfondet for etablering av nye fangdammer og vedlikehold av eksisterende fangdammer.	Landbrukskontoret + Miljøvernråd giver	Kr. 100.000	Løpende
II	Miljørådgivning og veiledning	Miljøråd og veiledning for gårder i tilknytting til vassdrag.	Landbrukskontoret + Vannområde Leira og Nitelva + Norsk landbruksrådgiving	Arbeidstid + miljøtilskudd	Løpende
III	Regionalt miljøprogram (RMP)	Stimulere til årlige miljøtiltak (utsatt pløying, vegetasjonssoner langs vassdrag, miljøvennlig spredning av gjødsel, redusert bruk av kjemiske plantevernmidler) for å hindre avrenning fra landbruket gjennom RMP-ordningen.	Landbrukskontoret	Arbeidstid + miljøtilskudd	Løpende
IV	Spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)	Stimulere til miljøprosjekter (fangdam, utbedring av hydroteknisk anlegg og gamle bekkelukkinger) på gård for å redusere avrenning fra landbruket til vassdrag, gjennom SMIL-ordningen.	Landbrukskontoret	Arbeidstid + miljøtilskudd	Løpende
V	Drenering av jordbruksjord	Stimulere til økt drenering av jordbruksjord gjennom dreneringstilskuddsordningen.	Landbrukskontoret	Arbeidstid + miljøtilskudd	Løpende

VI	Gjødsellagring	Veiledning og informasjon om miljøvennlig lagring av gjødsel samt oppfølging og kontroll av kravene i forskrift om gjødselvarer mm.	Landbrukskontoret i samarbeid med Vannområde Leira og Nitelva	Arbeidstid	Løpende
4.4.2 Jordbruk og klimagasser					
Delmål 4.4.2: Bevisstgjøre aktører i landbruket om klimagevinsten ved ulike driftsmetoder, og oppfordre og informere om muligheter og støtteordninger knyttet til dette					
ID	Navn på tiltak	Kort beskrivelse	Ansvarlig enhet	Kostnad	Når
I	Info om klimasmart landbruk	Informere om «klimasmart landbruk» og insentivene som finnes for å begrense utslipp av klimagasser fra landbruket.	Landbrukskontoret + Miljøvernrådgiver	Arbeidstid	Løpende
II	Ingen tiltak på myr	Restriktivt mot drenering av myr til nydyrking, torvuttak eller større nedbygging av myrer.	Miljøvernrådgiver + Landbrukskontoret	Arbeidstid	Løpende
4.4.3 Skogbruk og klimagasser					
Delmål 4.4.3: Kommunen skal arbeide for økt langsiktig karbonlagring i skogen gjennom bruk av tre, og et aktivt bærekraftig skogbruk.					
ID	Navn på tiltak	Kort beskrivelse	Ansvarlig enhet	Kostnad	Når
I	Produktive skogarealer	Ved tiltak/utbygging som berører skog skal hensynet til skogens bonitet synliggjøres og vurderes mot øvrige hensyn.	Landbrukskontoret + Plan og bygg	Arbeidstid	Løpende
II	Måltrettet skogkultur	Informere om foryngelsesplikten og oppfordre til tette foryngelser ved behandling av hogstmeldinger. Gjennomføre prosjekter og drive oppsøkende virksomhet for økt ungsogpleie og plantetetthet.	Landbrukskontoret	Arbeidstid + NMSK	Løpende

III	Norsk trevirke i kommunale bygninger	Vurdere om tre som byggemateriale i prosjekter ved alle kommunens nybygg. Vurderingen skal gjøres i miljøprogram for bygg- og anleggsprosjekter.	Eiendomsforetaket+ Plan og bygg + miljøvernrådgiver	Arbeidstid	Løpende
IV	Skogsbilveier	Ved etablering/opprusting av skogsbilvei skal kommunen vurdere aktuell veiklasse opp mott klimautfordringer og økende tyngde på tømmerbiler, og informere søker.	Landbrukskontoret + Plan og bygg + miljøvernrådgiver	Arbeidstid	Løpende

4.4.4 Fornybar energi

Delmål 4.4.4: Nittedal skal ha bærekraftig energiproduksjon i landbruket.

ID	Navn på tiltak	Kort beskrivelse	Ansvarlig enhet	Kostnad	Når
I	Bioenergi fra landbruket	Veiledning om etablering av bioenergiltak basert på landbrukets ressurser.	Landbrukskontoret + miljøvernrådgiver	Arbeidstid	Løpende
II	Lokal produsert fornybarenergi	Informere om fordelene med oppvarming basert på fornybar energi, som er lokalt produsert.	Landbrukskontoret + miljøvernrådgiver	Arbeidstid	Løpende

4.5 HOVEDMÅLSETTING FOR FRILUFTSLIV

Tilrettelegge for økt bruk av friluftslivsområder

Kommunen skal være en brobygger mellom jord- og skogbruk som næring og friluftslivsinteresser og bidra til å tilrettelegge for økt bruk av friluftslivsområder for kommunens og regionens innbyggere.					
ID	Navn på tiltak	Kort beskrivelse	Ansvarlig enhet	Kostnad	Når
I	Tilrettelegge for bruk av Marka	Tilrettelegge sammen med grunneiere for bærekraftig bruk av Marka. Det skal tas hensyn til skogsdrift, idrett og friluftslivsinteresser.	Landbrukskontoret + Eiendomsforetaket+ Kultur + friluftslivkonsulent	Arbeidstid	Løpende
II	Informasjon om landbruk og friluftaktiviteter	Informere om landbruket og kulturlandskapet i forståelse med friluftaktiviteter i samarbeid med grunneierne.	Landbrukskontoret + Eiendomsforetaket+ Kultur + friluftslivkonsulent	Arbeidstid	Løpende
III	Turstier i kulturlandskapet	Se på mulighetene for å etablere turstier i kulturlandskapet.	Landbrukskontoret + Kultur + plan og bygg + Eiendomsforetaket+ friluftslivkonsulent	Arbeidstid	Løpende